

על דרגות חוגרים

חודשים לאחר זאת — רב"ט וכך הלאה. אם חיילת פלוגית אינה עולה בסולם הדרגות לפי אותו „לוח-זמנים קבוע“, מביטים בה הכל בתמיהה. מתקבל מצב אבסורדי, לא ההעלאה בדרגה מעוררת התפעלות: אלא העובדה כי הנה כבר הגיע „הזמן“ ועדיין ההעלאה לא חלה. מכאן הדרך לזלזול בדרגה — קצרה. בעל הדרגה עצמו אינו מעריך את דרגתו ואת עובדת היותו מפקד, לעתים בצדק, שהרי כרב"ט הוא עושה אותה עבודה שעשה כטוראי. העליה בדרגה לא היתה מלווה בקבלת תוספת אחריות. זלזול זה מביא לתופעה שכיחה של סמלת שאינה רואה עצמה מוסמכת לתת פקודה לטוראית. חמור מזה הוא מקרה בו חוגר אינו ממלא הוראת חוגר בכיר ממנו — ולא עולה על דעת מישהו מהם שיש כאן מקרה של אי-מילוי פקודה המחייב תלונה ועונש.

בין הסובלים העקריים מן המצב המתואר יש להזכיר את החוגרים המשרתים בתפקידי פיקוד ממש. הללו הגיעו לדרגתם תודות להצטיינות אישית, תודות למאמץ ממושך בקורסים ובשדה. ה„אינפלציה“ בדרגות חוגרים במפקדות ושירותים גורעת, בסופו של דבר, גם מערך דרגתם של מפקדים אלה. ברם, לא רק החוגרים אלא גם הקצינים שבמפקדות סובלים מן המצב. בשל העובדה שאין הם מיחסים ערך רב לדרגה שהעניקו לפקדיהם, אין הם מטילים עליהם תפקידים ההולמים את דרגתם וכך נאלצים הם עצמם לעשות את עבודת החוגרים. יתירה מזו: חוגר הפונה בתפקיד אל מוסד צבאי כלשהו

שמעת שאינה תוצאה של כפייה, חייבת להתבסס על הערכתו של בעל הדרגה הנמוכה את בעל הדרגה הגבוהה יותר, הן בשל תכונותיו האישיות של המפקד והן בשל דרגתו כשלעצמה. הערכה זו לתכונותיו הנה תוצאה ישירה מאישיותו של המפקד. ואין הצבא יכול להשפיע בענין אלא רק בבחירת האנשים שהוא ממנה מפקדים. הערכה כיוס לדרגה כדרגה — היא ענין כללי יותר המתונה באווירה השוררת בצבא. בענין זה יש לצבא כגוף אפשרות להשפיע.

אנשים אינם נוטים להעריך דבר שקל להשיגו, שאין צורך במאמץ על-מנת להגיע אליו. הבה נבחון לאור קביעה זו את הנעשה בין חוגרי צה"ל.

יש יחידות רבות — בעיקר מפקדות וגורמי מנהלה ושירותים — בהן נעשית ההעלאה בדרגה של החוגר, או ביתר דיוק — של החוגרת, כמעט אוטומטית. כך וכך חודשים אחר גיוסה החיילת היא טר"ש, כך וכך

● חייל צריך לקבל שחרור ממסדר, במקום שרב"ט יסדיר את הענין עם סמל המשמעת או לכל היותר עם הרס"ל, דרושה פנייתו של הקצין אל השליש. והקצין הפונה, טוב"ש שדרגתו תהיה גבוהה ככל האפשר.

● בעיות משמעת פשוטות, אינן נפתרות בדרג בו הן חייבות להפתר; הן מגיעות אל הקצין.

יוצא, שהמפקד עוסק בוטות. או שאין הוא מתפנה לעצם תפקידו — או שהוא נאלץ לעבוד שעות ארוכות כדי להספיק ולמלא גם את תפקידי פקדיו וגם את תפקידיו הוא. הוא נקרע לגזרים בעוד החוגר מרגיש שאינו מגוצל כפי יכולתו.

לא מזמן שח לי קצין בכיר: „איני עור" שה עבודה של סא"ל, אני עושה עבר" דחם של שלושה סרנים. אני מרשה לעצמי להוסיף את אשר הוא לא ציין — כי כל אחד מן הסרנים הללו עושה את עבודתם של שלושה סמלים.

לא בכל צבאות העולם שורר מצב כזה. יש צבאות, כמו הצבא הבריטי, שחוט"ש דרתם הם הסמלים. סלק את הקצינים — הצבא ימשיך להתקיים, סלק את הסמלים — הוא יתמוטט מיד. נכון הוא שהחוגרים בצבאות אלה נמצאים בשירות-קבע ולעתים הגם ותיקים מקציניהם וברור כי צבא המיוסד על שירות-חובה קצר יחסית לא יוכל להתחרות בהם בנושא זה. אך עם זאת, אין צורך להגיע למצב ענינים כפי שתואר לעיל, את פני הדברים ניתן לשנות בדרכים הבאות:

● הורדה דרסטית של תקני הדרגות של חוגרים במפקדות ושירותים והתאמתם למידת האחריות האמיתית המוטלת על בעל הדרגה. קנה-המידה להתאמה זו חייב להיות בכל מקרה הרב"ט-המ"כ האחראי לחיי עשרה אנשים!

● הארכת תקופת המינימום בין הדרגות לגבי חוגרים שאינם משמשים בתפקידים פיקודיים;

● חינוך החוגרים לקבל על עצמם אחריות ולראות עצמם כמפקדים;

● סירוב של קצינים לעסוק בענין היכול למצוא פתרון בדרג נמוך יותר;

● נכונות לענות לפניה בתפקיד ללא הת-יחסות לדרגת הפונה;

● מאמץ לפנות לשם סידור ענין לבעל הדרגה הנמוכה ביותר שיכול לספל בכך — ולא לבעל הדרגה הגבוהה ביותר.

רם"נ יואל

נענה לעתים קרובות — „אמור לקצין שלך שיפנה בענין“, החוגר עצמו אינו נענה. שוב נאלץ הקצין לעשות את עבודת פקדיו. להלן מספר דוגמאות:

● רב"ט מבקש ציוד במחסן האפסנאות ואינו מקבל אותו; מפקדו, הקצין, נאלץ להתערב, ואז, לפתע, אפשר לקבל את הדרוש.